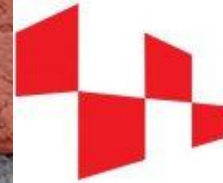

BRAVOBRIK

HrZZ

Hrvatska zaklada
za znanost

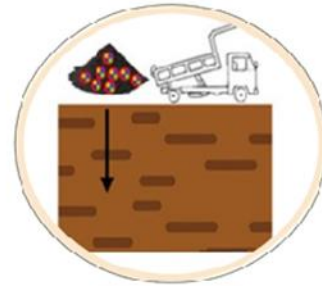
Ugradnja mulja/pepela u opeku

Anđelina Bubalo

andelina.bubalo@grad.unizg.hr

13. srpnja 2022.

Mogućnosti zbrinjavanja pepela

Visoki troškovi odlaganja i štetan utjecaj na okoliš

Zamjenska sirovina za glinu

IZDVAJANJE P

Izdvajanje vrijednih materijala iz pepela

Zamjena gline u proizvodnji opeke sa suhim muljem

- Najčešće uloge koje otpadni materijali imaju u keramičkoj matrici su uloga stvaranja pora, uloga sredstva za taljenje i uloga goriva unutar tijela opeke.
- Mulj i pepeo s visokim udjelom ugljika mogu imati ulogu goriva unutar tijela opeke zbog visokog udjela organske tvari.
- Uloga postizanja poroznosti opeke podrazumijeva otpad koji sadrži visok udio organske tvari čijim sagorijevanjem nastaju pore.
- Poroznost je poželjno svojstvo za dobivanje zvučnih i toplinski izolirajućih proizvoda, dok sredstva za taljenje i goriva unutar tijela opeke rezultiraju uštedom energije.

Zamjena gline u proizvodnji opeke s pepelom

Pepeo ima slična kemijska svojstva kao poznati keramički materijali i pri toplinskoj obradi postiže se željeno zgušnjavanje, povećanje čvrstoće i smanjenje apsorpcije.

Upotreba pepela smanjuje plastičnost smjese što dovodi do većih potreba za vodom u procesu oblikovanja.

Oksidi CaO , Fe_2O_3 i P_2O_5 prisutni u pepelu pogoduju poboljšanju svojstva taljenja što dopušta niže temperature pečenja

Pepeo ima slična kemijska svojstva kao poznati keramički materijali i pri toplinskoj obradi postiže se željeno zgušnjavanje, povećanje čvrstoće i smanjenje apsorpcije.

Prisutnost topljivih soli u pepelu može potencijalno utjecati na estetiku proizvoda, pojavom bijelog filma na površini opeke.

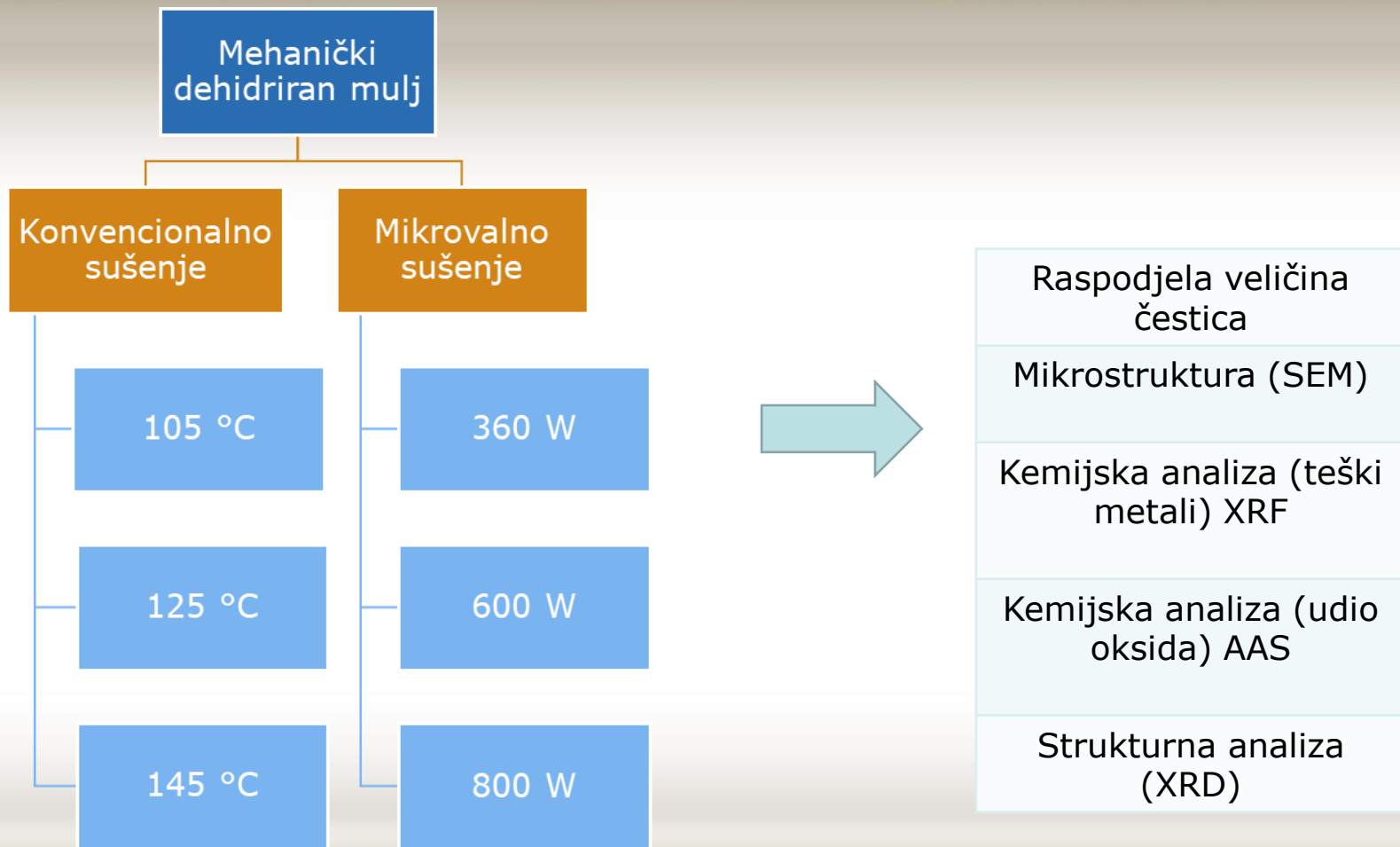
Potencijalne koristi od upotrebe pepela u proizvodnji opeke uključuju imobilizaciju teških metala u tijelu opeke i dobru otpornost na mraz.

METODOLOGIJA I PLAN ISTRAŽIVANJA

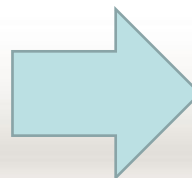
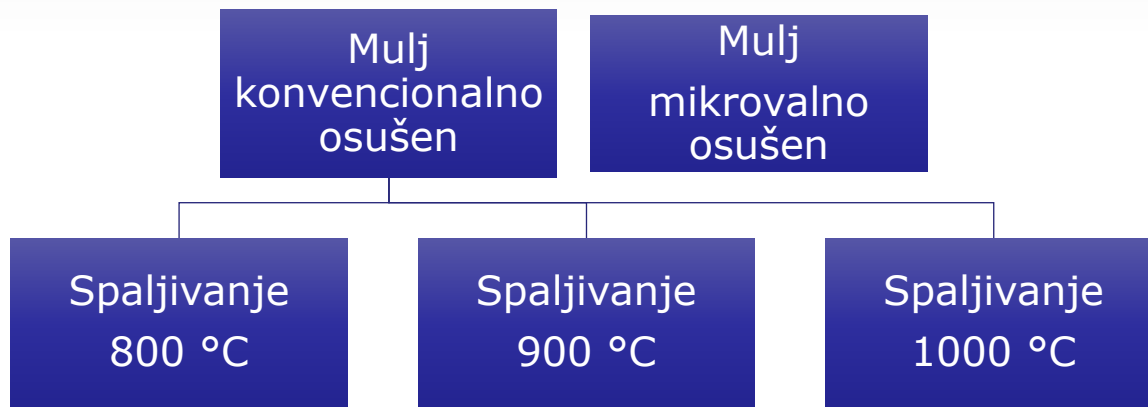
Materijali

- **Glina** od proizvođača opeke Termoterra d.o.o. iz Topuskog
- **Mulj** iz UPOV-a Zagreb i Karlovac
- **Pepeo** dobiven termičkom obradom gore navedenih muljeva.

Termička obrada mulja s UPOV-a i proizvodnja mulja poboljšanih karakteristika za ugradnju u opeku

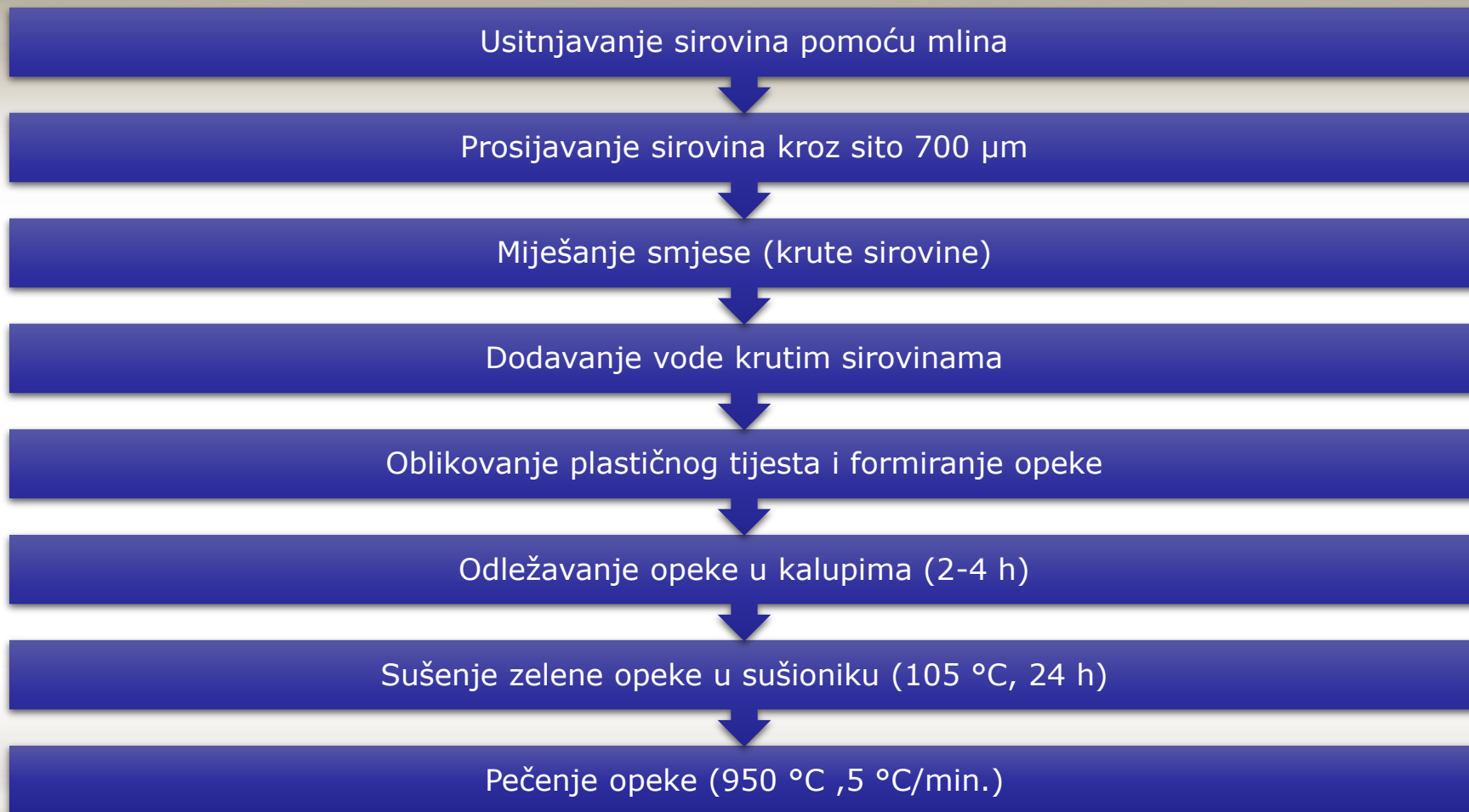

Viši stupanj termičke obrade mulja s UPOV-a i proizvodnja mulja poboljšanih karakteristika za ugradnju u opeku

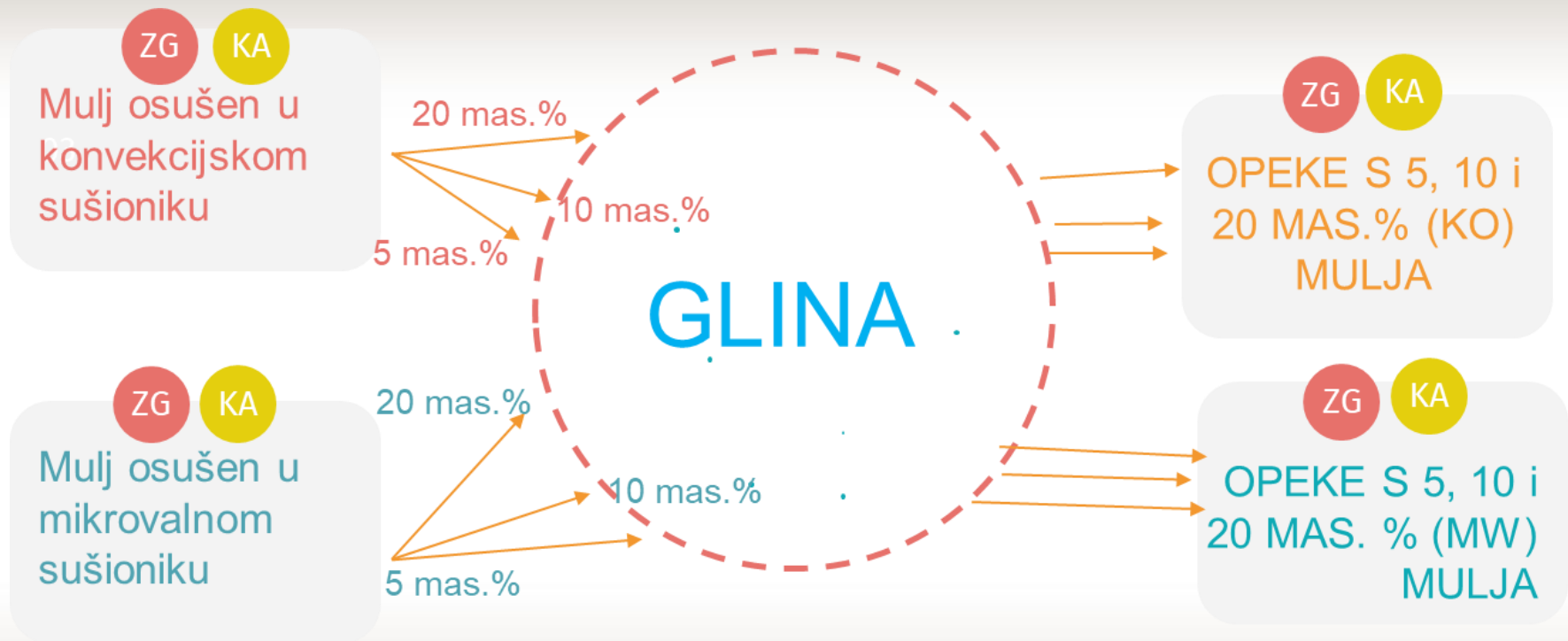
Pepeo	Glina
Raspodjela veličina čestica	Raspodjela veličina čestica
Mikrostruktura (SEM)	Mikrostruktura (SEM)
Kemijska analiza (teški metali) XRF	Kemijska analiza (teški metali) XRF
Kemijska analiza (udio oksida) AAS	Kemijska analiza (udio oksida) AAS
Strukturna analiza (XRD)	Strukturna analiza (XRD)
	Indeks plastičnosti

Proizvodnja opeke s dodatkom obrađenoga mulja s UPOV-a

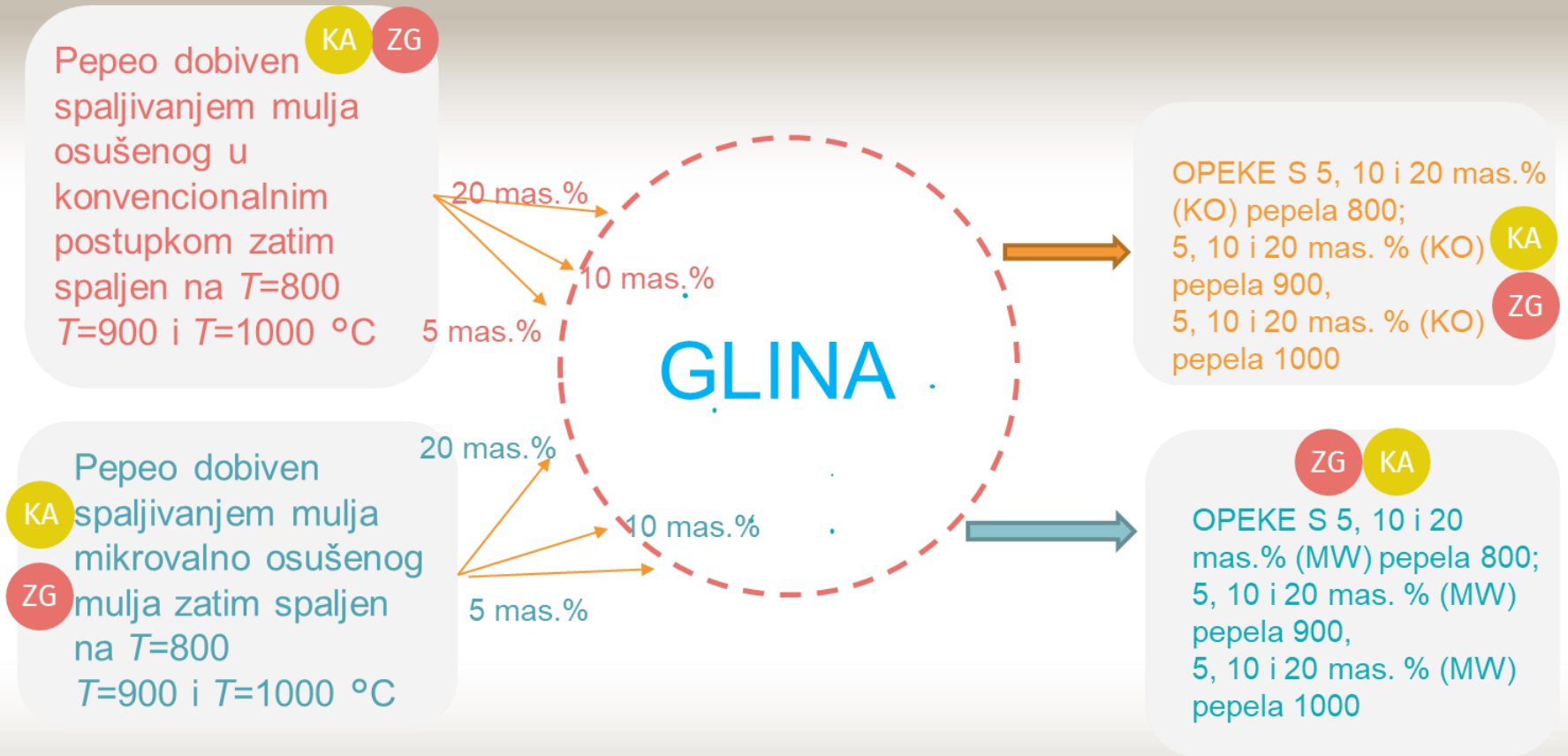

Opeke od suhog mulja

Opeke od pepela

Ispitivanje na opeki s dodatkom obrađenoga mulja s UPOV-a

Proizvedene su 2 vrste opeke:

a. od suhog mulja (konvencionalno osušen) s različitim udjelom mulja

1. Opeka s masenim udjelom od 5 % mulja
2. Opeka s masenim udjelom od 10 % mulja
3. Opeka s masenim udjelom od 20 % mulja

b. suhog mulja (mikrovalno osušen) s različitim udjelom mulja

1. Opeka s masenim udjelom od 5 % mulja
2. Opeka s masenim udjelom od 10 % mulja
3. Opeka s masenim udjelom od 20 % mulja

Ispitivanje na opeki s dodatkom pepela

Proizvedene su 3 vrste opeke od različitih pepela generiranih pri temperaturama 800, 900 i 1000 °C s različitim udjelima

a. Opeka s pepelom dobivenim pri temperaturi od 800 °C

1. Opeka s masenim udjelom od 5 % pepela
2. Opeka s masenim udjelom od 10 % pepela
3. Opeka s masenim udjelom od 20 % mulja

b. Opeka s pepelom dobivenim pri temperaturi od 900 °C

1. Opeka s masenim udjelom od 5 % pepela
2. Opeka s masenim udjelom od 10 % pepela
3. Opeka s masenim udjelom od 20 % pepela

c. Opeka s pepelom dobivenim pri temperaturi od 1000 °C

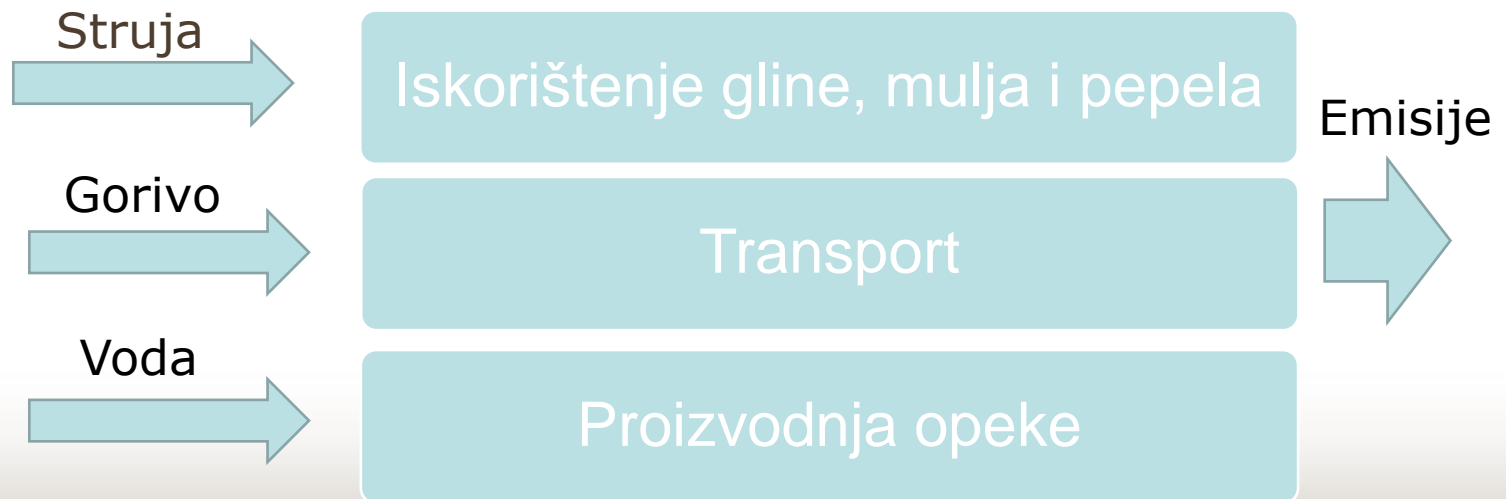
1. Opeka s masenim udjelom od 5 % pepela
2. Opeka s masenim udjelom od 10 % pepela
3. Opeka s masenim udjelom od 20 % pepela

METODE ISPITIVANJA

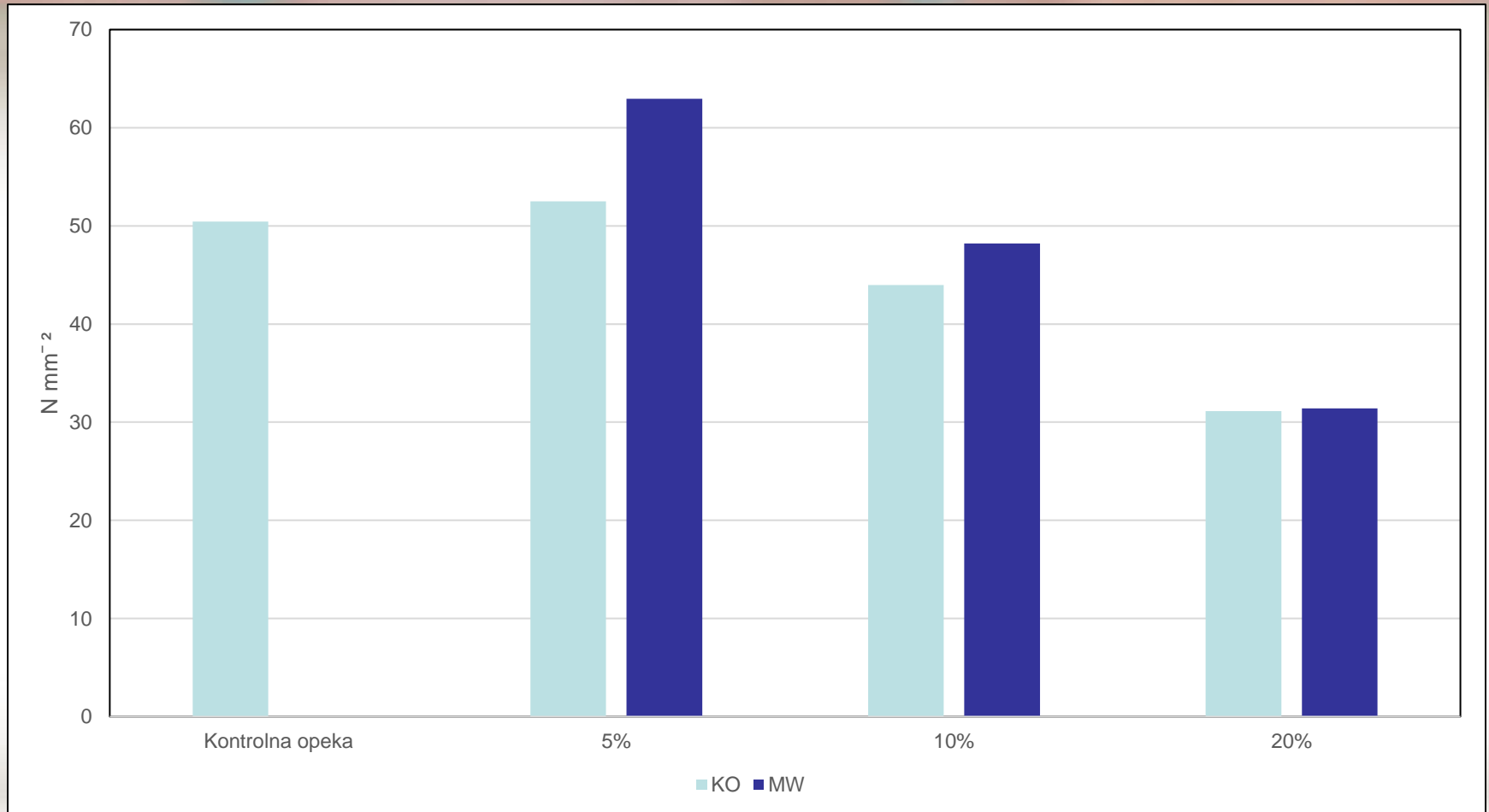
- RH 2009. uvodi Eurokod
  - Svaki zidni element mora zadovoljavati kriterije
  - HRN EN 771-1 određuje karakteristike i zahtjeve s obzirom na opečne zidne elemente
1. Izmjere i odstupanja (HRN EN 772-16)
  2. Tlačna čvrstoća (HRN EN 772-1)
  3. Toplinska svojstva (HRN EN 1745)
  4. Otpornost na smrzavanje i odmrzavanje (HRN EN 772-22)
  5. Vodoupojnost (HRN EN 772-21)
  6. Volumenska masa (HRN EN 772-3)
  7. Sadržaj topivih soli (HRN EN 772-5)
  8. Reakcija pri požaru (HRN EN 13501-1)

METODE ISPITIVANJA

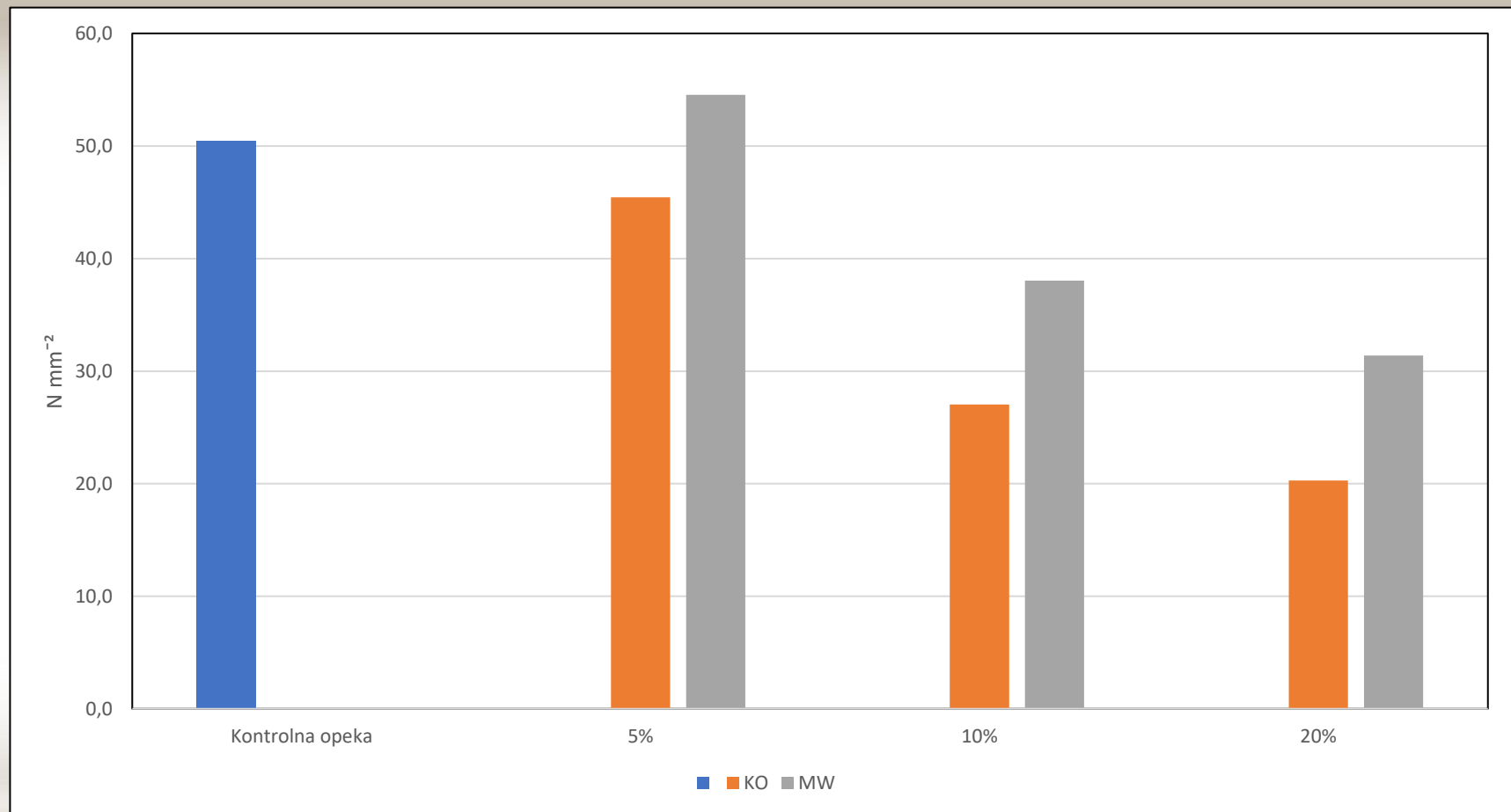
- Izluživanje teških metala prema metodi EN 13657 za Cr, Cu, Pb, Cd, Zn and Ni, EN ISO 11969 za As, EN ISO 12846 za Hg i EN ISO 15586 za Mo
- Testovi ekotoksičnosti
- Izrada procjene životnog ciklusa proizvoda, Life-cycle assessment-LCA

Tlačne čvrstoće opeke od mulja (ZG)

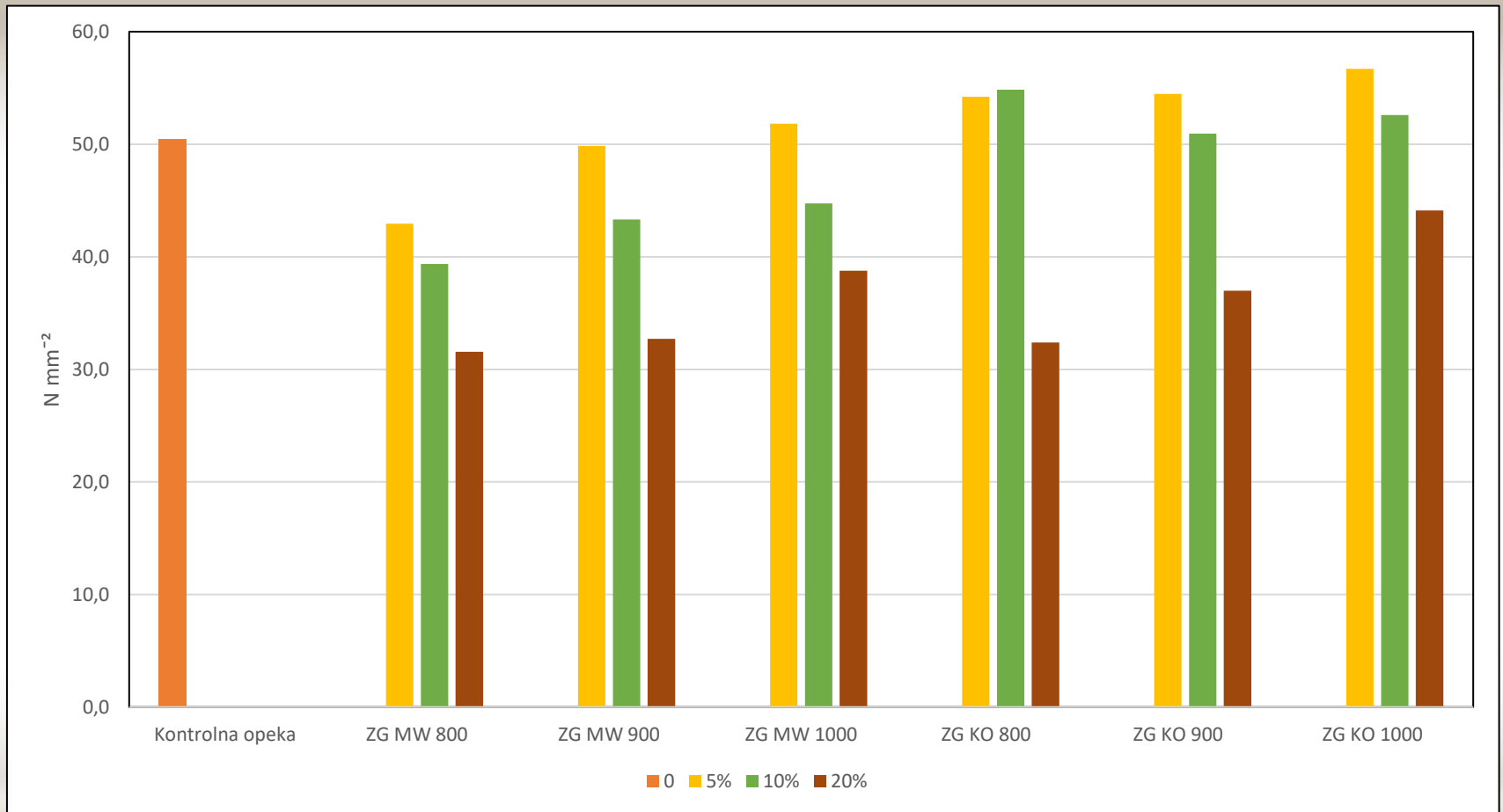

Tlačne čvrstoće opeke od mulja (KA)

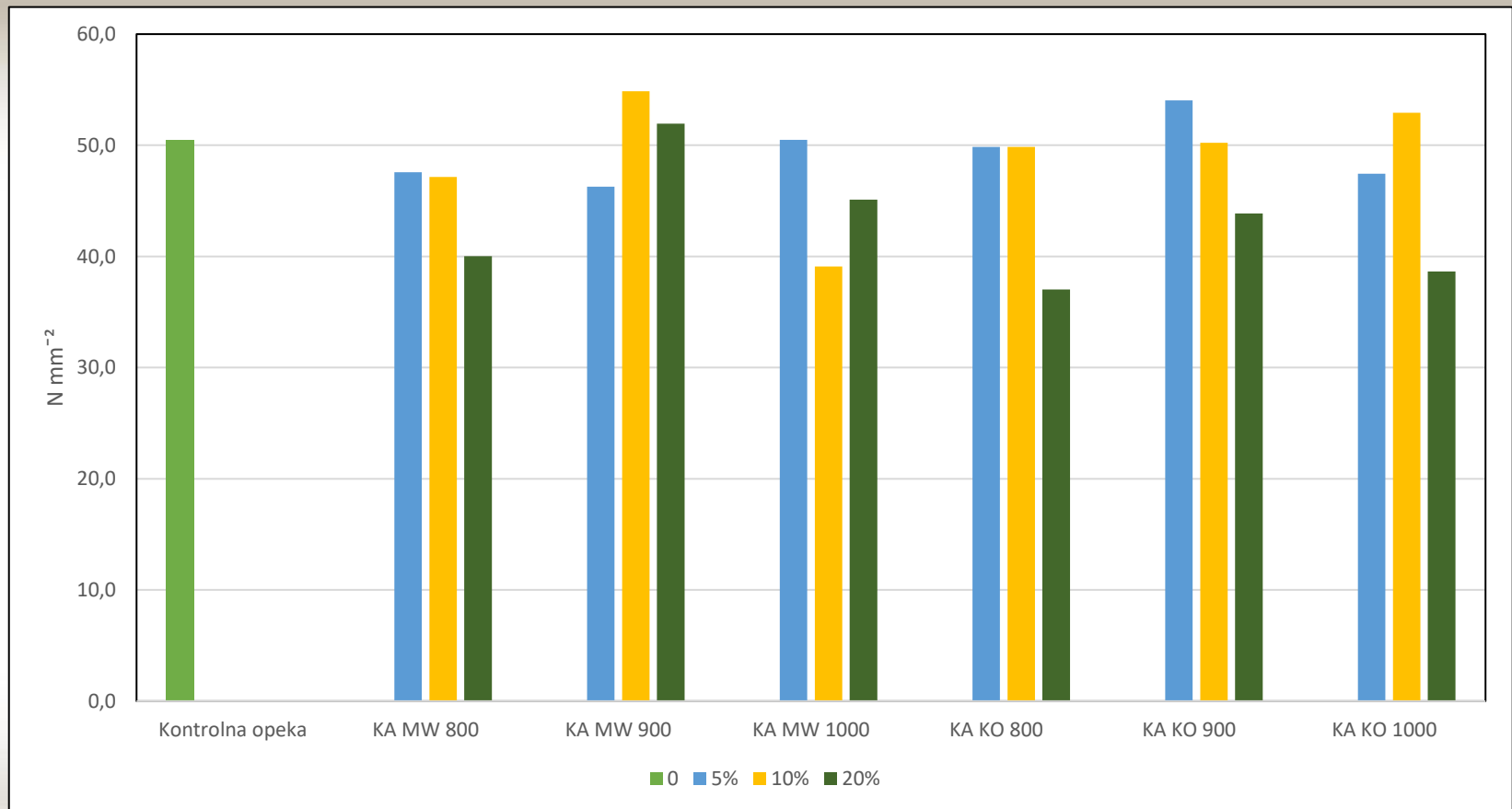

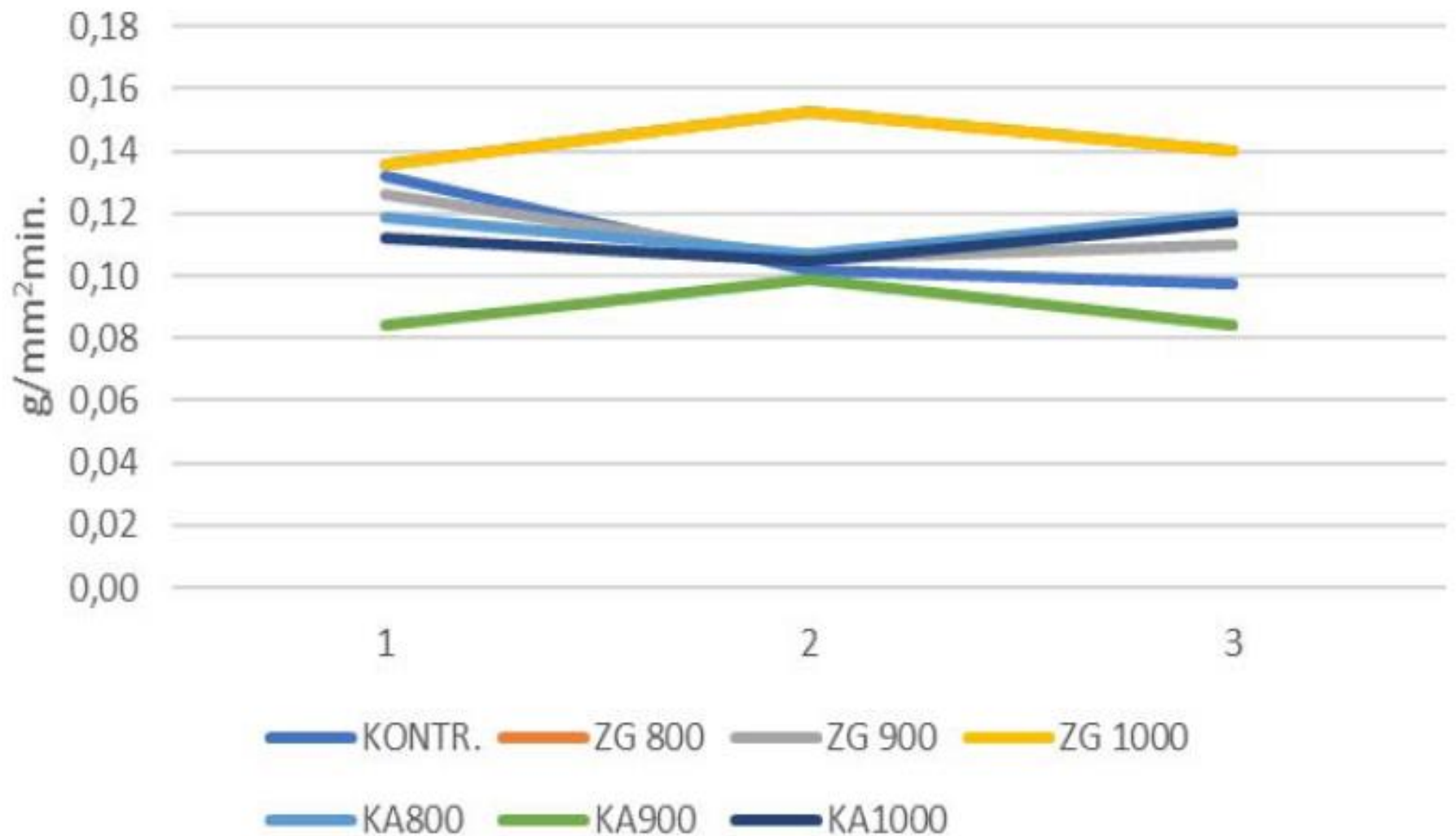
Tlačne čvrstoće opeke od pepela (ZG)

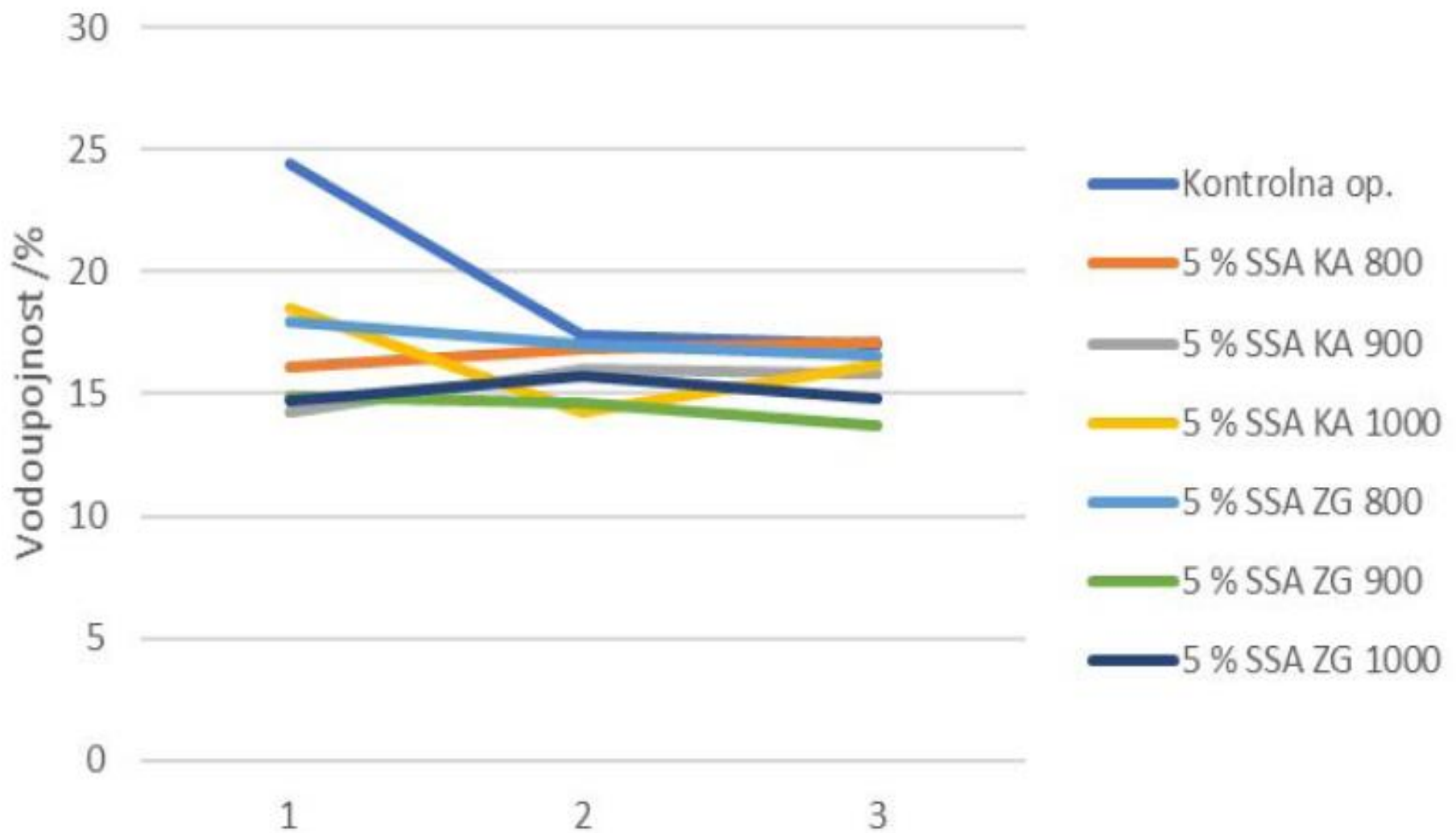
Tlačne čvrstoće opeke od pepela (KA)

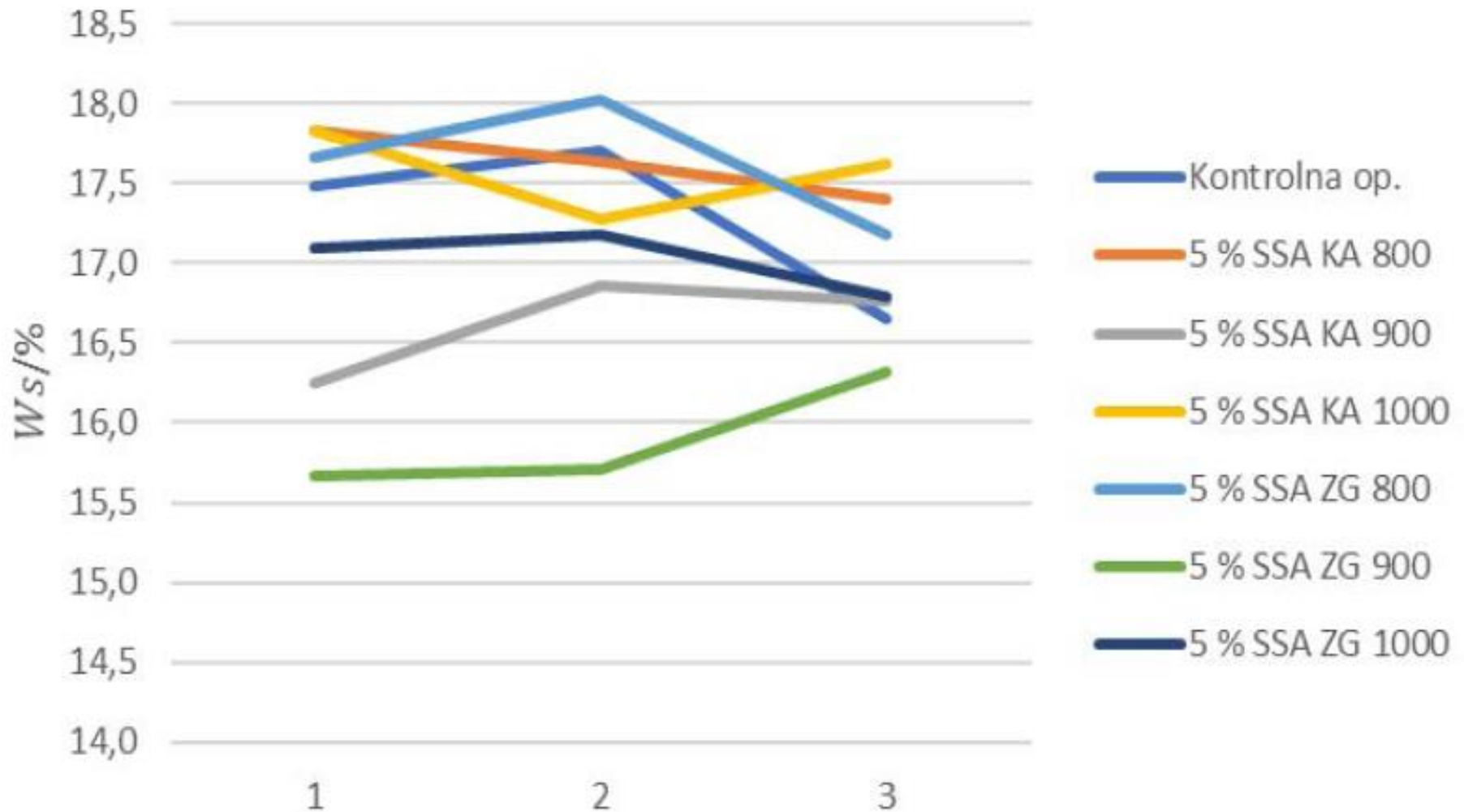
Početno upijanje vode

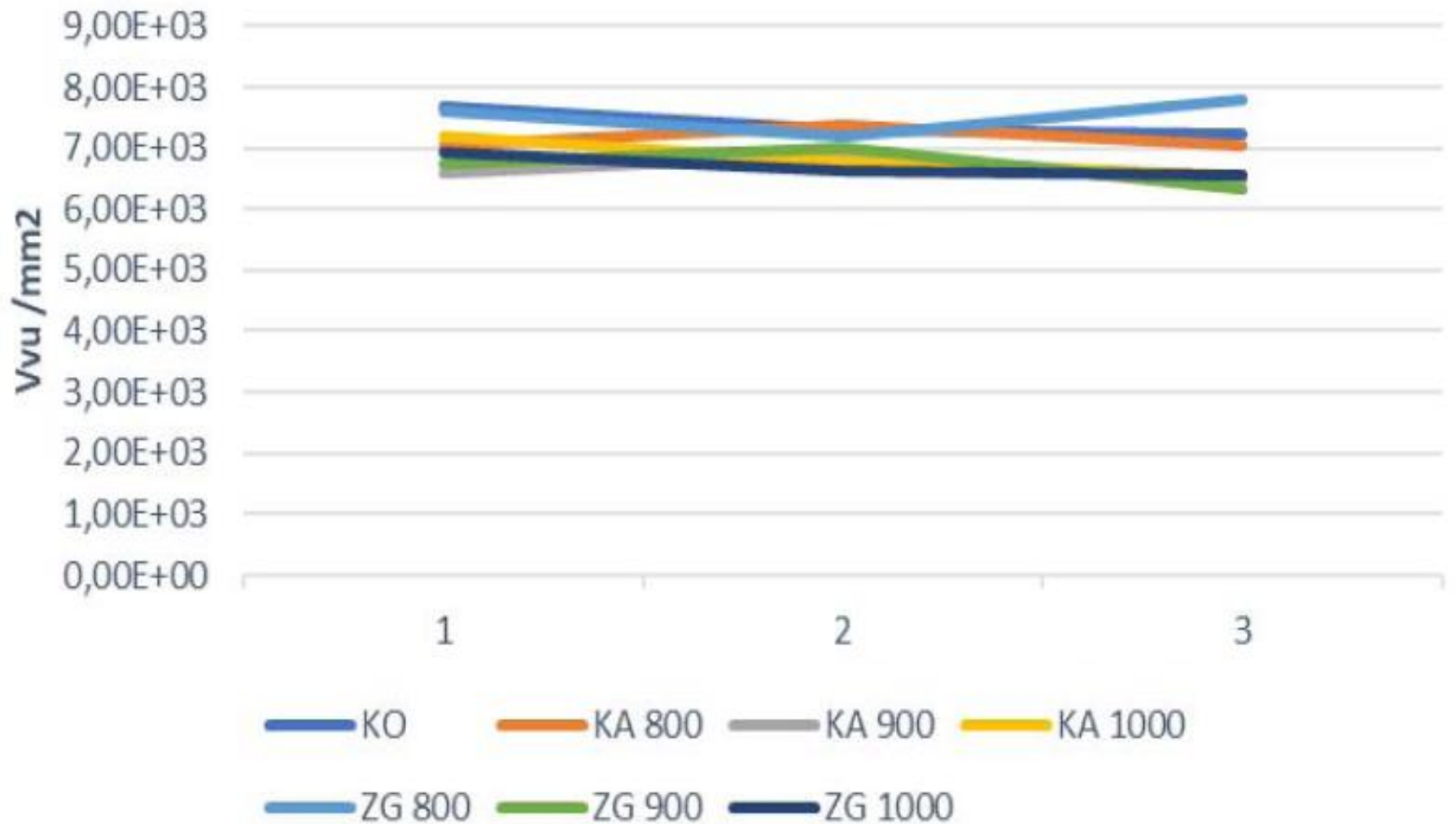
Vodoupojnost

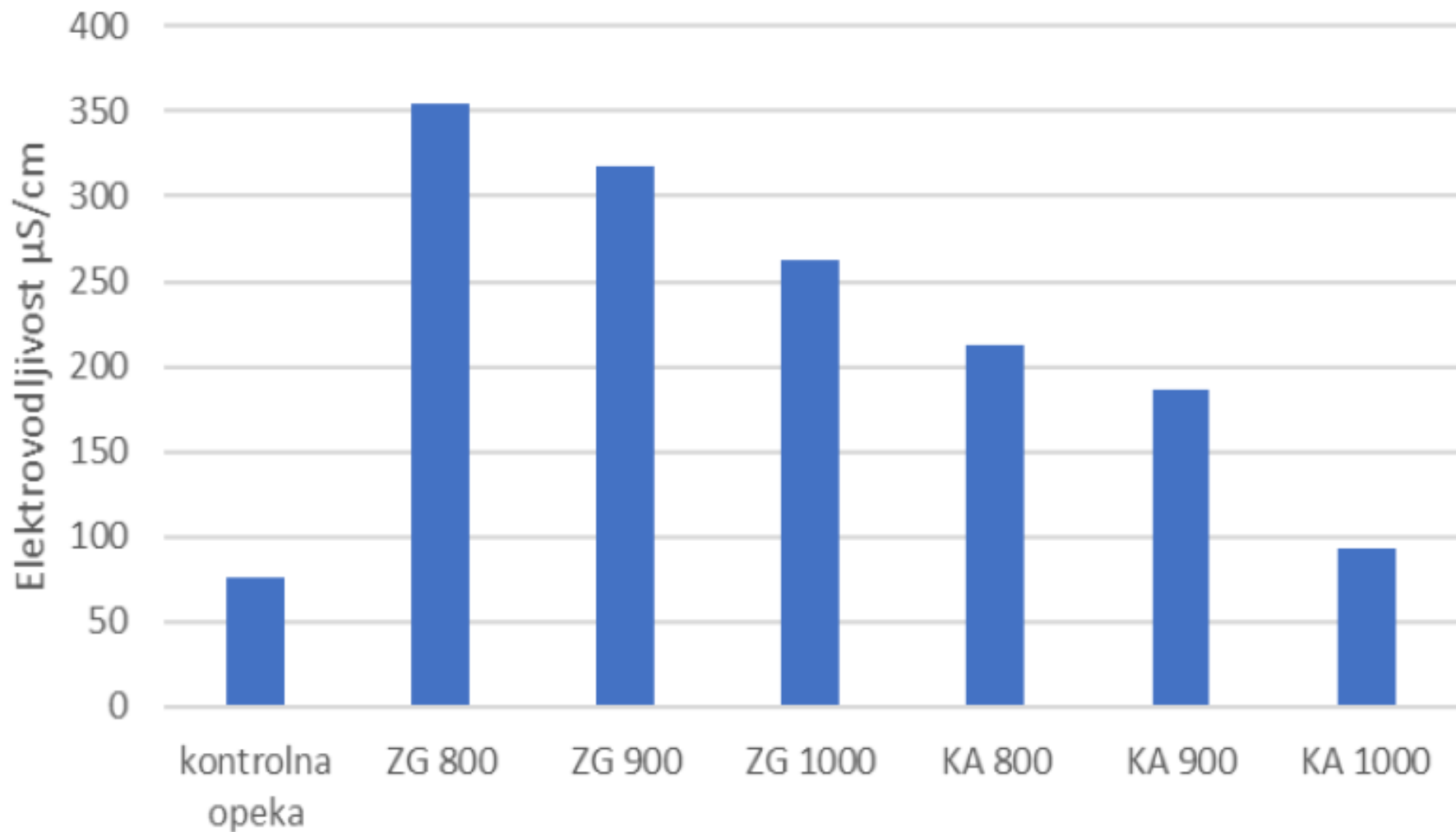
Upijanje pri kuhanju 5 h

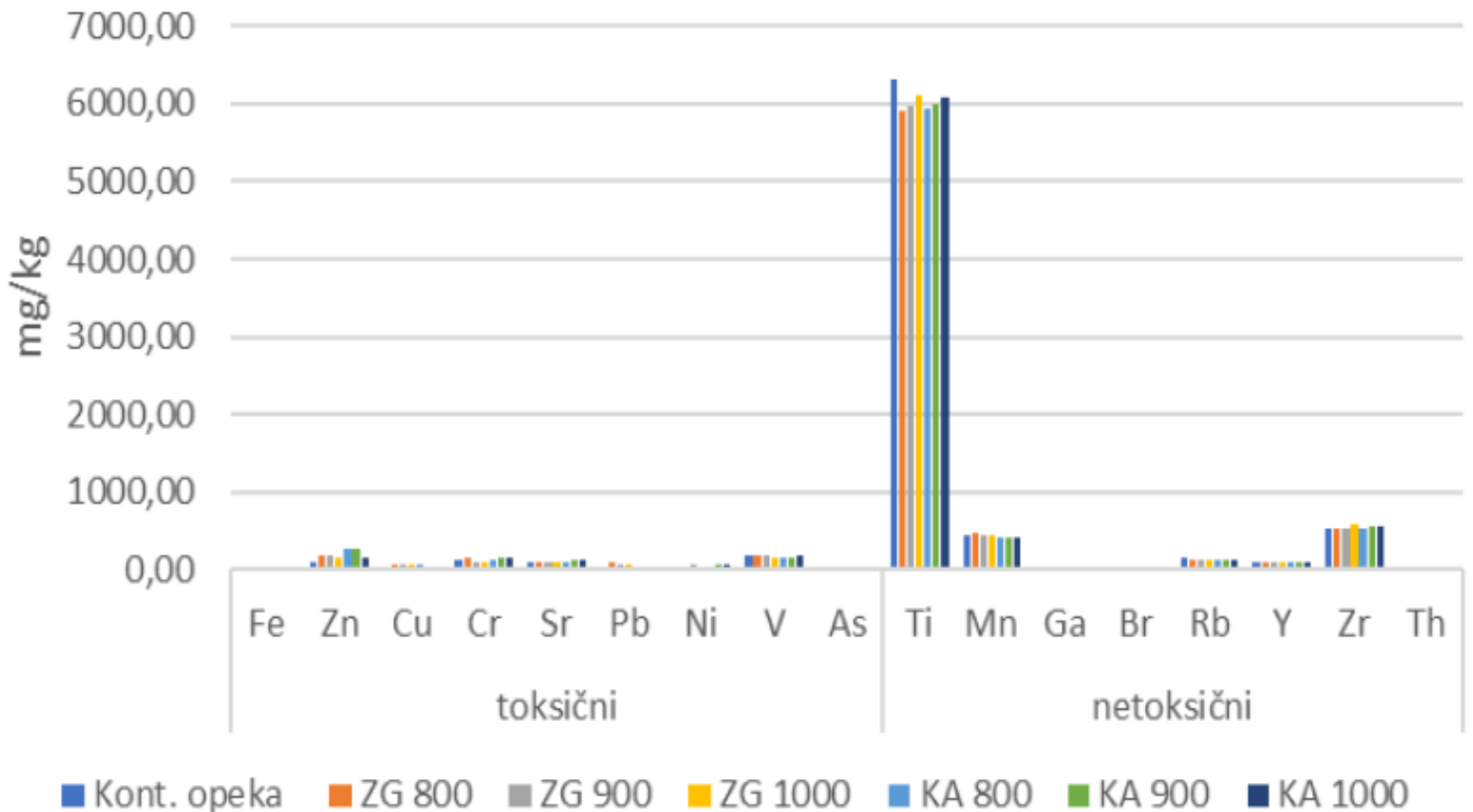
Volumen šupljina

Elektrovodljivost

Udio teških metala u opeci

Zahvala

Ovo istraživanje u potpunosti je financirano od Hrvatske zaklade za znanost projektom “IP-2019-04- 1169 – Zbrinjavanje pročišćenih zauljenih otpadnih voda i mulja s UPOV-a u opekarskoj industriji – proizvodnja novog opekarskog proizvoda u okviru kružne ekonomije (Bravobrick).

